

Forskrift om velferd for hunder i forbindelse med avl

Fastsatt av Landbruks- og matdepartementet (dato) med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 97 om dyrevelferd § 6, § 10, § 16, § 22, § 23, § 24 og § 25, jf. delegeringsvedtak 11. juni 2010 nr. 814, og lov 15. juni 2001 nr. 75 om veterinærer og annet dyrehelsepersonell § 19 og § 23.

Kapittel 1. Innledende bestemmelser

§ 1. Formål

Forskriften skal bidra til at hunder har nødvendige genetiske forutsetninger for god helse og velferd, og for naturlig atferd. Forskriften skal også bidra til god velferd for hunder som brukes i avl, og for valpene deres.

§ 2. Virkeområde

Forskriften gjelder forhold som kan påvirke helsa, velferden og respekten for hunder i forbindelse med avl.

Forskriften gjelder for dyreholdere, oppdrettere, avlsorganisasjoner, raseklubber og veterinærer.

§ 3. Definisjoner

I denne forskriften gjelder disse definisjonene:

- a) *arvelig*: det at en egenskap hos et individ er genetisk bestemt og dermed kan overføres til individets avkom
- b) *avl*: reproduksjon av hunder og forhold knyttet til reproduksjonen
- c) *avlsorganisasjon*: norsk privat forening som organiserer dyreholdere, oppdrettere og avl av hund
- d) *avlsplan*: en oppdretters rutiner for avl, som regulert blant annet i § 6 første ledd
- e) *avlsprogram*: en avlsorganisasjons regler om hvordan avl av hund skal foregå, som regulert i § 22 og § 23
- f) *avlsregister*: en avlsorganisasjons register over hunder, som regulert i § 20
- g) *bruke hund i avl*: at hunder pares eller tisper insemineres
- h) *dyreholder*: person eller virksomhet som eier eller har daglig ansvar for hund
- i) *egenskaper*: fysiologiske, mentale eller atferdsmessige trekk som kan påvirke hunders helse og velferd
- j) *hund*: dyr av arten tamhund eller *Canis lupus familiaris*
- k) *hundetype*: alminnelig anerkjent hunderase, annen hunderase, eller blanding av hunderaser. kategorier av hunder med samme bruksområde er også «hundetyper».
- l) *oppdretter*: person eller virksomhet som bestemmer at utvalgte hunder brukes i avl. Dersom hunder parer seg uten at det er planlagt eller bestemt, regnes dyreholderne som oppdrettere.
- m) *oppdretterjournal*: en oppdretters samlede opplysninger om egen avl, som regulert blant annet i § 7
- n) *organiserte hundetyper*: hundetyper som én eller flere avlsorganisasjoner organiserer avl av; det motsatte av «uorganiserte hundetyper»
- o) *raseklubb*: norsk avlsorganisasjon som er underlagt en større avlsorganisasjon, og som organiserer avl av én hundetype eller en gruppe av hundetyper
- p) *stamtavle*: slektstre, register eller annen framstilling som viser slektskapsforhold mellom hunder
- q) *velferdsplan*: en oppdretters rutiner for tilsyn og stell av tisper og valper, som regulert i § 6 annet ledd.

Kapittel 2. Grunnleggende krav

§ 4. Sunn avl og forebygging av tilfeldig, uønsket eller ulovlig avl

Dyreholdere og oppdrettere skal bidra til sunn avl, og at flest mulig hunder blir født med egenskaper som gjør dem i stand til å ha god velferd.

Dyreholdere og oppdrettere skal så langt som mulig hindre

a) tilfeldig eller uønsket avl av hund

b) bruk av hunder i strid med vilkårene i kapittel 3.

Dyreholdere og oppdrettere skal før de bruker hunder i avl,

a) utveksle og vurdere opplysninger om hundenes stamtavler, alder, helse og eventuelle egenskaper som er arvelige og belastende

b) vurdere om hundene kan brukes i avl etter denne forskriften.

§ 5. Kompetanse

Oppdrettere skal kjenne til

a) vesentlige fakta om hunders brunstsyklus, reproduksjon, drektighet og fødsel

b) hvilke arvelige og belastende egenskaper som er vanlige for hundetypen

c) hvilke diagnostiske metoder og tester som er vanlige for å avdekke arvelige og belastende egenskaper hos hundetypen

d) om og i hvilken grad hunden som skal brukes i avl, viser tegn på arvelige og belastende egenskaper

e) opplysninger av betydning for avl i helseattest fra veterinær eller dokumentasjon fra andre tester som oppdretteren har sørget for

f) tispers alder og avlshistorikk.

Dyreholdere som har ansvar for tisper med valper, skal ha god kunnskap om

a) hvordan tispa og valpene skal tas vare på under og etter fødsel

b) hvordan valpene skal håndteres og sosialiseres.

§ 6. Avlsplan og velferdsplan

Oppdrettere skal ha og følge skriftlige avlsplaner med rutiner for hvordan de vurderer egenskaper hos hundene, og hva de ellers gjør for å følge forskriften.

Oppdrettere som bruker tisper i avl, skal sørge for at det finnes og følges skriftlige velferdsplaner for tisper og valper. I velferdsplanen skal det beskrives rutiner for

a) hvordan tispene og valpene sikres godt levested og stell

b) hva oppdretter gjør for å bidra til at valpene får god velferd hos nye dyreholdere.

§ 7. Oppdretterjournal og dokumenter

Oppdrettere skal føre en oppdatert journal som inneholder følgende opplysninger for hvert valpekull:

a) identifikasjonsnummer og navn på valpenes mor og far

b) reproduksjonsdato og -metode

c) fødselsdato og -metode

d) antallet levende- og dødfødte valper

e) dato for identitetsmerking og helseundersøkelse av valper, og navn på veterinær

f) antallet levende valper 8 uker etter fødselen

g) navn, adresse og telefonnummer til dyreholdere som overtar valpene.

Oppdretterjournalen skal i tillegg inneholde følgende opplysninger om hunder som oppdretteren har ansvar for:

a) dato for første gangs bruk i avl, dato for siste helseundersøkelse før bruken og navn på veterinær

b) identifikasjonsnummer og navn på hunder som ikke kan brukes i avl

c) veterinærmedisinske undersøkelser og behandlinger av sykdom eller skade, med dato og navn på veterinær.

Oppdretterne skal ta vare på helseattester og andre dokumenter med opplysninger som skal journalføres etter første og annet ledd.

Opplysningene i oppdretterjournalen og dokumentene skal oppbevares så lenge oppdretter bruker hunder i avl. Avlsplanen, velferdsplanen, oppdretterjournalen og dokumentene skal være tilgjengelig for Mattilsynet.

Opplysninger som nevnt i første ledd bokstav c, d, e, f og g, behøver ikke å knyttes til hannhunder.

§ 8. Melding til Mattilsynet

Oppdrettere skal så snart som mulig melde fra til Mattilsynet om aktiviteten.

Meldingen skal inneholde

- a) oppdretterens personnavn og fødselsnummer eller virksomhetsnavn og organisasjonsnummer
- b) oppdretterens adresse og telefonnummer
- c) adressen til stedet eller stedene der hundene holdes
- d) betegnelsen på hundetypen
- e) avlsorganisasjonen som oppdretteren eventuelt er tilknyttet
- f) antallet hunder som oppdretteren bruker i avl
- g) beskrivelse av hvordan oppdretteren holder hundene.

Oppdretterne skal så snart som mulig melde fra til Mattilsynet dersom opplysningene endres.

Denne paragrafen gjelder ikke

- a) oppdrettere som har brukt én eller flere tisper i avl, men ikke har fått flere enn to valpekull til sammen
- b) bruk av hannhunder i avl.

Kapittel 3. Vilkår for at hunder skal kunne brukes i avl

§ 9. Merking og registrering

Hunder kan ikke brukes i avl uten å være merket og registrert slik at de kan identifiseres og knyttes til eierne.

§ 10. Helseundersøkelse før hunder brukes i avl for første gang

Hunder kan ikke brukes i avl uten at de er undersøkt av veterinær i løpet av de siste 8 månedene før hundene skal brukes i avl for første gang.

§ 11. Forbud mot avl av avkom i fare for unødig belastning

Hunder skal ikke brukes i avl dersom de har én eller flere arvelige egenskaper som vil sette avkommet i fare for unødig belastning. I vurderingen av om det er fare for unødig belastning, skal det blant annet legges vekt på

- a) belastningenes art, omfang og alvorlighetsgrad
- b) graden av sannsynlighet for at avkommet arver de belastende egenskapene
- c) graden av fare for at egenskapene gir avkommet reell belastning
- d) egenskapenes betydning for hundetypens identitet, særpreg og bruksområde
- e) hundenes gode arvelige egenskaper
- f) behovet for å redusere innavlsgraden for hundetypen.

Som unødig belastning regnes uansett

- a) betydelig og kronisk smerte
- b) betydelig redusert evne til å puste, bevege seg eller utføre andre vesentlige kroppsfunksjoner.

Hunder skal uansett ikke brukes i avl dersom de er kirurgisk operert for å korrigere arvelige og belastende egenskaper.

§ 12. Forbud mot innavl

Hunder skal ikke brukes i avl med sine hel- og halvsøsken, foreldre, besteforeldre, sitt eget avkom og avkommets avkom.

§ 13. Forbud mot bruk av tisper i fare for unødig belastning

Tisper med helsetilstand eller egenskaper som vil sette tispene i fare for unødig belastning i forbindelse med paring, drektighet eller fødsel, skal ikke brukes i avl.

Hunder skal ikke brukes sammen i avl dersom forskjellen i størrelse mellom dem vil påføre tisper fare for unødig belastning under paring, drektighet eller fødsel.

Tisper som ikke kan føde på naturlig måte uten fare for unødig belastning, skal ikke brukes i avl. Tisper som har blitt forløst to ganger med keisersnitt, skal uansett ikke brukes mer i avl.

§ 14. Aldersgrenser, hviletid og maksimalt antall valpekull

Tisper skal ikke brukes i avl når de er

- a) yngre enn 18 måneder
- b) 7 år eller eldre og ikke har hatt valpekull tidligere
- c) 9 år eller eldre.

Tisper skal ikke brukes i avl som fører til drektighet

- a) med mindre enn 12 måneders mellomrom
- b) flere enn 4 ganger i løpet av livet.

§ 15. Paring og inseminering

Hunder som ikke er fysiologisk i stand til å pare på naturlig måte, skal ikke brukes i avl. Hunder skal ikke tvinges til paring.

Tisper skal ikke insemineres uten at det er god grunn til det. Dersom det er god grunn til å inseminere, kan også hunder som ikke kan pare på naturlig måte, brukes i avl.

Inseminering skal utføres av veterinær. Det er også bare veterinærer som kan ta ut sæd av hunder.

Kapittel 4. Krav om velferd for tisper og valper

§ 16. Levemiljø for og stell av tisper og valper

Høydrektige, fødende og ammende tisper og valpene deres skal

- a) ha adgang til isolert eller oppvarmet oppholdsrom med mykt, tørt og rent liggeunderlag
- b) ikke holdes i stengte bur eller bur som stables oppå hverandre
- c) ha tilpasset fôr og kontinuerlig tilgang på ferskt drikkevann
- d) ha tilsyn morgen, kveld og minst hver fjerde time i løpet av dagen
- e) ikke overlates til seg selv i mer enn 8 timer i løpet av natta.

Utenom fødselen skal tisper luftes utendørs minst 3 ganger hver dag, slik at hun får gjort fra seg og får nødvendig mosjon og stimuli. Tisper skal kunne trekke seg unna valpene når hun har behov for det.

Den grunnleggende sosialiseringen og oppdragelsen av valpene skal overlates til tisper. Valpene skal gradvis tilvennes samvær med mennesker og nye miljøer.

§ 17. Helseundersøkelse av valper

Valpene skal undersøkes av veterinær før de overlates til ny dyreholder og uansett før de er 16 uker gamle. Alle valpene i kullet og mora skal vises fram samtidig for veterinæren når valpene undersøkes.

Veterinæren skal gi oppdretter helseattester med nødvendige opplysninger for hver valp.

§ 18. Hold av valpene sammen med mora

Valper skal holdes sammen med mora til de er minst 8 uker gamle. Dersom mora dør eller ikke er i stand til å ta vare på valpene, skal oppdretteren gjøre nødvendige tiltak for å sikre velferden for valpene.

Kapittel 5. Særlige bestemmelser om avl av organiserte hundetyper

§ 19. Avlsregister

Avlsorganisasjoner skal ha avlsregister for hundetyper som de organiserer avl av. I avlsregisteret skal oppdretterne kunne registrere alle hunder som omfattes av de organiserte hundetyperne, og de opplysningene som er nevnt i femte ledd. Hver hund skal få et unikt nummer i avlsregisteret.

Alle opplysninger om hunder i avlsregisteret skal være tilgjengelige for alle som bruker registeret.

Oppdrettere med tisper skal sørge for at alle valper av organiserte hundetyper blir registrert i et avlsregister. Valpene skal registreres før de blir levert til nye dyreholdere, og senest før de er 16 uker gamle.

Oppdrettere skal sørge for at alle hunder som brukes i avl av organiserte hundetyper, er registrert i et avlsregister.

Oppdrettere skal sørge for at disse opplysningene blir registrert i avlsregisteret for hver hund:

- a) identifikasjonsnummer
- b) navn
- c) kjønn
- d) fødselsdato
- e) hundetyper
- f) navn på hundens mor og far, og deres identifikasjonsnummer og avlsregisternummer
- g) resultater av undersøkelser og tester som har betydning for avl
- h) andre opplysninger som skal registreres ifølge avlsprogram
- i) oppdretterens navn, adresse og telefonnummer.

§ 20. Stamtavler

Avlsorganisasjoner skal på grunnlag av opplysningene i avlsregisteret utvikle korrekte stamtavler for alle hunder som registreres i avlsregisteret. Stamtavlene skal minst vise hver hunds foreldre og besteforeldre. Avkom, søsken og andre slekninger av hunden skal kunne søkes opp i avlsregisteret med utgangspunkt i stamtavlen. Opplysningene som nevnt i § 19 femte ledd, skal vises eller kunne søkes opp for hver hund i stamtavlene.

Stamtavlene skal være tilgjengelige for alle som bruker avlsregisteret.

§ 21. Avlsprogram

Avlsorganisasjoner og raseklubber skal ha eller være tilsluttet avlsprogram som inneholder krav til oppdretterne for hver hundetype som den enkelte avlsorganisasjonen eller raseklubben organiserer avl av.

Avlsorganisasjonene og raseklubbene skal

- a) sikre at raseklubbenes avlsprogram er i samsvar med avlsprogrammene til overordnet avlsorganisasjon
- b) utvikle og drive avlsprogrammene i samråd med personell som har særlig kompetanse innen genetik og på arvelige egenskapers betydning for dyrevelferden
- c) sikre at hunder vurderes i samsvar med avlsprogrammene på utstillinger og prøver
- d) kunne fastsette og registrere forbud mot bruk av hunder som ifølge forskriften og avlsprogrammet ikke kan brukes i avl
- e) kunne fastsette nærmere bestemte sanksjoner overfor oppdrettere som bryter kravene i avlsprogrammet.

Oppdrettere som driver avl av organiserte hundetyper, skal

- a) delta i avlsprogram for hundetyperne
- b) kjenne til kravene i avlsprogrammene
- c) unnlate å bruke hunder i strid med avlsprogrammene
- d) ha avlsplaner etter § 6 første ledd med rutiner for avl i samsvar med avlsprogrammene.

§ 22. Nærmere om innholdet i avlsprogram

I avlsprogrammene skal avlsorganisasjonene og raseklubbene for hver hundetype fastsette

- a) hva slags kompetanse oppdretterne skal ha
- b) hvilke arvelige og belastende egenskaper, og hvilke former, grader og kombinasjoner av slike egenskaper, som gjør at hunder ikke kan brukes i avl
- c) hvilke undersøkelser og tester som oppdretterne skal sørge for at hundene gjennomgår, og hvordan undersøkelsene og testene skal utføres
- d) hva slags kompetanse og utstyr som kreves for å gjennomføre undersøkelser og tester
- e) krav for å begrense innavlsgraden i populasjonen
- f) gode, konkrete og tidsbestemte avlsmål for populasjonen
- g) om det skal registreres flere opplysninger om hver hund i avlsregisteret enn det som er fastsatt i § 19 femte ledd
- h) andre krav som er nødvendige for å sikre at oppdretterne overholder denne forskriften.

Kravene i avlsprogrammet skal sikre at avlsmålene nås og opprettholdes på en effektiv måte. Det kan fastsettes strengere krav i avlsprogrammene enn det som følger av forskriften.

Kapittel 6. Tilleggskrav til oppdrettere av uorganiserte hundetyper

§ 23. Avlsplan for uorganiserte hundetyper

Avlsplaner etter § 6 første ledd for avl av uorganiserte hundetyper skal i tillegg inneholde rutiner om forhold som nevnt i § 22 første ledd bokstavene b og c. Dersom oppdretteren bruker hunder av organiserte hundetyper i avl av uorganiserte hundetyper, skal kravene i avlsplanen så langt det passer tilsvare krav i avlsprogram for de organiserte hundetyperne.

§ 24. Oppdretterjournal og stamtavler for uorganiserte hundetyper

Oppdretterjournaler etter § 7 for uorganiserte hundetyper skal i tillegg inneholde opplysninger som nevnt i § 19 fjerde ledd for hver hund.

Oppdretterne skal utvikle og ha korrekte stamtavler for hver hund. Stamtavlene skal vise alle opplysninger om hundenes slektskap som oppdretteren har tilgang til.

Kapittel 7. Avsluttende bestemmelser

§ 25. Tilsyn og vedtak

Mattilsynet fører tilsyn og kan fatte nødvendige enkeltvedtak for å gjennomføre bestemmelsene i denne forskriften.

§ 26. Dispensasjon

Mattilsynet kan i særskilte tilfeller dispensere fra denne forskriften og sette vilkår for dispensasjonen, forutsatt at dette ikke strider mot Norges internasjonale forpliktelser, herunder EØS-avtalen.

§ 27. Straff

Brudd på bestemmelsene i denne forskriften kan straffes etter dyrevelferdsloven § 37. Unntatt fra straff er brudd på § 5 og kapittel 5.

§ 28. Ikrafttredelse

Denne forskriften trer i kraft (dato).